

Výroční zpráva 2021

Obsah

3 Úvodní slovo

1.

Přes 40 let na cestě

- 5 Proč je tady TEREZA
- 6 Co máme za sebou: přes 40 let TEREZY

2.

Jak řešíme společenský problém

- 8 Cesta TEREZY od problému k dopadu
- 9 Máme problém: čelíme ohrožení života dalších generací
- 10 Jak problém řeší TEREZA
- 11 O čem sníme a čeho chceme dosáhnout
- 12 Náš dopad: kvalita jde ruku v ruce s širokým dosahem
- 13 Má to cenu? Jak zjišťujeme náš vliv

3.

Co jsme dokázali v roce 2021

- 15 Z čeho jsme čerpali
- 16 Na čem jsme pracovali v roce 2021
- 21 Meziroční srovnání aktivit
- 22 Čeho jsme dosáhli
- 23 Co jsme se naučili a co plánujeme

4.

Kdo je TEREZA

- 25 Základní informace
- 25 Kdo nás vede a kontroluje
- 26 Kdo u nás pracuje
- 27 S kým spolupracujeme
- 28 Jací jsme a na čem nám záleží

5.

Bez čeho to nejde (účetnictví a finance)

- 30 Vedení účetnictví
- 30 Rozvaha
- 30 Příjmy a výdaje
- 31 Dárci a podporovatelé
- 32 Plán dalšího hospodaření
- 32 Vyjádření auditora
- 33 Přehled projektů podpořených z veřejných prostředků ČR

Úvodní slovo

Rok 2021 nám přinesl tvrdou práci v náročných podmínkách, ale také úspěchy a prestižní ocenění.

Z důvodu pokračující pandemie byl rok 2021 nesmírně těžký pro naše klienty – učitele, žáky i rodiče. V této situaci jsme se snažili dále jim poskytovat maximální podporu. Přinášelo nám velkou radost, když se pro mnohé z nich naše náměty a aktivity staly vítanou inspirací, jak si i v době mnoha omezení udržet kontakt s přírodou a jak pečovat o naši planetu.

Díky rozšiřování online nástrojů dále narostl zájem o služby TEREZY a dosáhl nového milníku: v roce 2021 naše činnost poprvé pomáhala více než 200 000 dětí.

TEREZA se ve vysoké konkurenci stala vítězem Cen SDGs 2021 v kategorii Vzdělání za realizaci programu Ekoškola. Cenu jsme přebírali s hrdostí, ale také s vědomím, že patří především desetitisícům dětí a tisícům učitelů, kteří ze 400 ekoškol v ČR neúnavně vytvářejí přírodě bližší a demokratičtější místa k životu a učení.

Po třetí v řadě zůstáváme u stejného formátu výroční zprávy, který představuje společenský dopad TEREZY. Předlohou nám byl tzv. Social reporting standard (SRS verze 2014), který jsme zjednodušili, aby zpráva byla přístupnější pro veřejnost.

Inspirativní čtení vám přeje

Petr Daniš
ředitel TEREZY

**z pasáček koz se stala
jedna z největších
profesionálních organizací
pro environmentální výchovu**

Přes 40 let na cestě

1.

Proč je tady TEREZA

Způsob života naší společnosti ohrožuje budoucí život na naší planetě. Jaké to je vyrůstat ve světě s nejistou budoucností? Mladí lidé se bohužel často cítí frustrovaní či podléhají apatii pod tíhou situace. Již méně je těch, kteří jsou ochotni něco změnit. Výchova ani vzdělávání v tomto ohledu dětem doposud příliš nepomáhají, ačkoliv by měly.

Když parta středoškoláků a vysokoškoláků zakládala před 40 lety TEREZU, jejich cílem sice bylo „zachránit svět“, nicméně možnosti, jak toho dosáhnout byly tehdy velmi omezené. Teprve po sametové revoluci v roce 1989 se před TEREZOU objevily nové horizonty v podobě ekologické výchovy dětí v celé České republice. V průběhu let jsme upozadili přímou práci s dětmi a zaměřili se na podporu jejich průvodců, učitelů a rodičů, což má větší dopad.

Došlo nám, že chceme-li, aby děti lépe porozuměly problémům životního prostředí na naší planetě a podílely se na jejich řešení, musíme změnit, co a jak se děti učí. Jádrem naší práce se proto stala tvorba a šíření inovativních programů a vzdělávacích materiálů pro školy. Podporujeme, síťujeme a inspirujeme učitele. Pomáháme jim učit a sdílíme, co funguje. Poskytujeme tipy pro výchovu v těsnějším kontaktu s přírodou také rodičům.

Prosazujeme, aby environmentální výchova hrála zásadní roli ve vzdělávání. Jsme součástí odborné veřejnosti a podílíme se na systémových změnách v ČR. Přispíváme též k hledání účinných způsobů vzdělávání k udržitelnosti v mezinárodním měřítku.

Naší vizí je posouvat vzdělávání v Česku tak, aby pomáhalo mladým lidem měnit naši společnost k udržitelné bezuhlíkové budoucnosti.

„TEREZA je pro mě synonymem hravosti, odpovědnosti, udržitelnosti, šetrnosti, niterného vztahu k přírodě a ekosystému, moderní pedagogiky, starostlivosti o nejbližší okolí i o celou planetu. Zním zblízka programy GLOBE, Ekoškola a Učíme se venku. A znám osobně i mnoho milých, přátelských, schopných a věci oddaných lidí z TEREZY.“

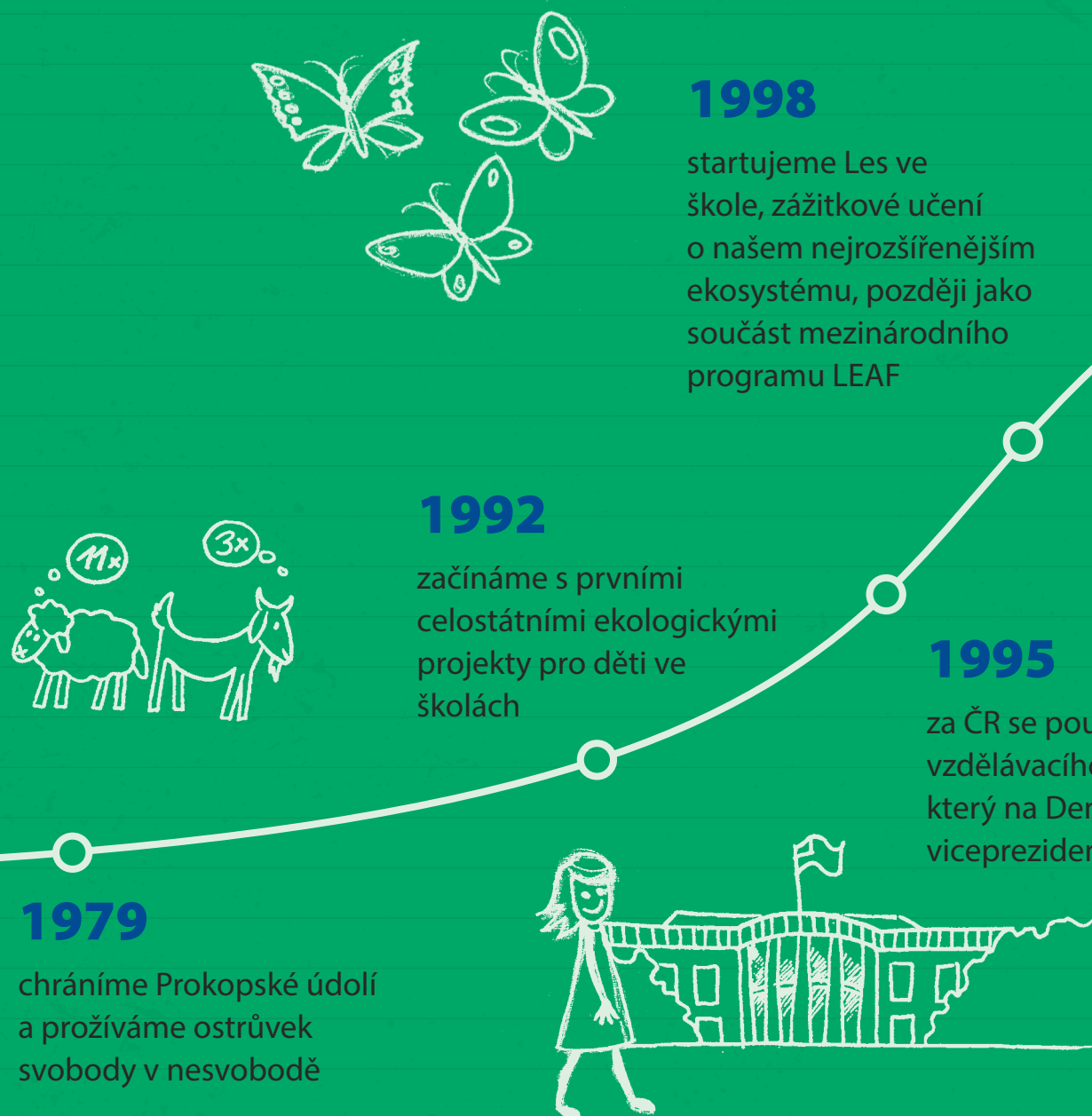
Michal Broža — vedoucí informační kanceláře OSN pro Českou republiku

Chceme-li, aby děti lépe porozuměly problémům životního prostředí a podílely se na jejich řešení, musíme změnit, co a jak se děti učí.

Co máme za sebou: přes 40 let TEREZY

Z pasáček koz se během 40 let stala jedna z největších profesionálních organizací pro environmentální výchovu a přírodovědné vzdělávání v ČR.

1979
chráníme Prokopské údolí
a prožíváme ostrůvek
svobody v nesvobodě

1992
začínáme s prvními
celostátními ekologickými
projekty pro děti ve
školách

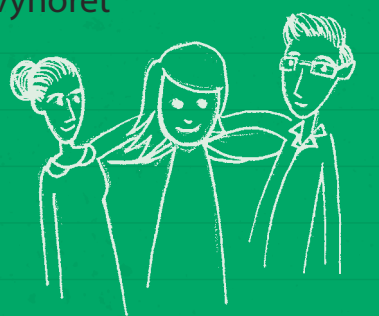
1998
startujeme Les ve
škole, zážitkové učení
o našem nejrozšířenějším
ekosystému, později jako
součást mezinárodního
programu LEAF

1995
za ČR se pouštíme do
vzdělávacího programu GLOBE,
který na Den Země zahájil
viceprezident USA Al Gore

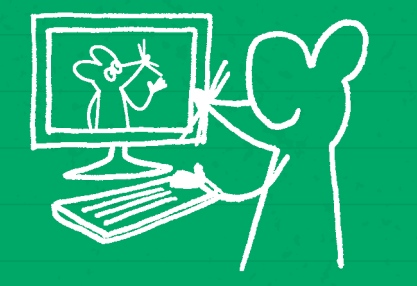
2012
vyhráváme tendr a od té doby
vedeme GLOBE Program Europe
and Eurasia Office podporující rozvoj
programu ve 40 zemích

2005
přinášíme do ČR celosvětovou
síť Ekoškol, která mění školy
v příjemnější, demokratičtější
a přírodě bližší místo k životu

2016
rozvíjíme mentoring pro učitele
ve velkém, učíme je spolupracovat
a nevyhořet

2017
úspěšná kampaň
Učíme se venku míří
do škol

2021
i online formou dál
přispíváme k proměně
vzdělávání

2018
zavádíme v ČR další
mezinárodní platformu:
Young Reporters
for the Environment

Ocenili nás

Cena ministra životního prostředí 1997 –
„za mnohaletou aktivní činnost v oblasti
ekologické výchovy“

„Ekologický Oskar“ 2015 – celkový vítěz
E.ON Energy Globe Award

Cena za inovace ve vzdělávání Eduína 2017 –
1. místo odborné poroty pro projekt
Učíme se venku

Climate Challenge 2020 – cena diváků
a 2. místo poroty

Ceny SDGs 2021 – vítěz v kategorii Vzdělání
za projekt Ekoškola

Jak řešíme společenský problém

2.

Cesta TEREZY od problému k dopadu

PROBLÉM → VIZE A CÍLE + ZDROJE → AKTIVITY →

DOPAD
NA CÍLOVÉ SKUPINY

Příčiny:

- Děti málo venku v přírodě
- Vzdělávání jim nepomáhá porozumět environmentálním problémům
- Mají málo příležitostí zapojit se do pozitivních změn ve svém okolí

Společenský problém:
Mladí lidé nevěří, že svým jednáním mohou zlepšit stav životního prostředí

Důsledky:

- Narušené fyzické i psychické zdraví
- Nízký zájem o studium přírodovědných oborů
- Chybějící představa příznivé budoucnosti života lidí na Zemi

Naše vize:

Posouváme vzdělávání v Česku tak, aby pomáhalo mladým lidem měnit naši společnost k udržitelné bezuhlíkové budoucnosti.

Naše cíle:

- Děti mají rády přírodu, rozumí životnímu prostředí a samy ho zlepšují.
- Učitelé používají efektivní strategie environmentální výchovy.
- Rodiče tráví s dětmi více času v přírodě, ví proč, ví jak.
- Odborná veřejnost uznává ekologickou výchovu jako prioritu a podporuje ji.
- Environmentální vzdělavatelé na celém světě spolupracují a sdílí nejlepší praxi.

Naše zdroje:

(v posledních 10 letech)

- 19 (2013) – 27 lidí (2019) + desítky externistů
- 15,5 mil Kč (2013) – 21,5 mil Kč (2018) ročně
- know-how v oblasti environmentální výchovy

Co děláme:

TEREZA pro učitele a školy

- ročně až 1 360 škol, 8 831 učitelů, 208 265 dětí
- ročně až 133 vzdělávacích akcí pro 6 261 účastníků
- 390 vytvořených vzdělávacích materiálů a lekcí do výuky
- 74 proškolených aktivních lektorů, mentorů a konzultantů
- 158 škol certifikovaných mezinárodním titulem Ekoškola

TEREZA pro rodiče

- ročně až 11 420 rodičů
- 99 publikovaných aktivit pro děti
- příručka pro ekologizaci domácnosti pro rodiče a děti

TEREZA pro vzdělávací systém

- zapojení v pracovních skupinách při MŽP, MŠMT, MHMP, RVUR, NPI, SKAV a SSEV Pavučina
- 4 odborné publikace ve spolupráci s MŽP
- desítky článků a vystoupení v médiích ročně

TEREZA pro svět

- 44 zemí podporovaných GLOBE Program Europe and Eurasia Office, kterou provozujeme
- uspořádali jsme 11 mezinárodních konferencí a školili jsme na dalších 53 akcích v zahraničí
- účast v pracovních skupinách Foundation for Environmental Education a programu GLOBE

Jaký to má dopad:

Děti a mladí lidé

- iniciují a realizují projekty na řešení místních i globálních environmentálních problémů,
- přinášejí si odpovědný způsob života také domů a působí na své rodiče,
- začínají zase věřit, že svým jednáním mohou zlepšit stav životního prostředí.

Učitelé

- učí více venku, ve spojení se skutečným světem,
- předávají dětem odpovědnost za učení, např. za objevování přírody a realizaci projektů,
- více spolupracují, z proměny své výuky mají radost a rostou jejich profesní sebevědomí.

Rodiče

- více tráví s dětmi společný čas v kontaktu s přírodou a vyhledávají pro ně školky a školy, které jim to také umožní.

Úředníci a další organizace ve vzdělávání

- oceňují badatelství a aktivní formy učení a začínají si uvědomovat i přínosy učení venku,
- jsou ochotni uznat zásadní význam environmentální výchovy díky důkazům, které přinášíme.

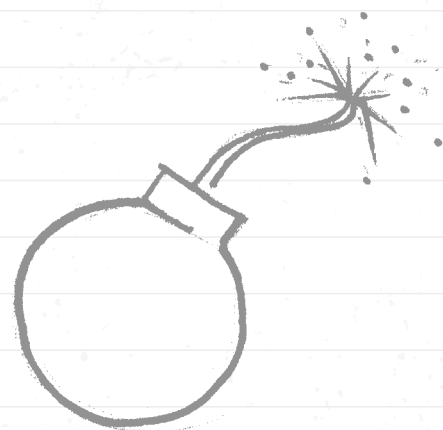
Vzdělavatelé v zahraničí

- čerpají z našich výstupů a zkušeností a zapojují nás do rozvoje environmentální výchovy.

Máme problém: čelíme ohrožení života dalších generací

Současný způsob života naší společnosti ohrožuje život dalších generací. Věda nám ukazuje, že jsme již překročili hranice ekosystémů naší planety, které zajišťují bezpečný život. Příroda nám přestává poskytovat „služby“, které jsou pro náš život zásadní a donedávna jsme je měli za samozřejmé, například stabilní klima, zásobu pitné vody či úrodnou půdu. Neobvyklé výkyvy počasí, extrémní sucho a klesající hladinu podzemních vod můžeme pozorovat již nyní.

Generální tajemník OSN António Guterres takto v prosinci 2020 shrnul palčivost problému: „Pokud nezměníme naše směřování, můžeme skončit s katastrofickým nárůstem teploty o více než tři stupně v tomto století... Proto vyzývám vůdce států na celém světě, aby ve svých zemích vyhlásili stav klimatické nouze, dokud nedosáhneme uhlíkové neutrality.“

Jaké to je vyrůstat v takové době?

Jaká perspektiva života se před mladými lidmi otevírá? Jak situaci vnímají a jak jsou na budoucnost připraveni? Dostupná data naznačují, že mladí lidé mají všeobecný přehled o hlavních ekologických problémech. Tyto informace se na ně valí ze všech stran. Horší je to s hlubším porozuměním podstatě těchto problémů a s představou, jak je řešit. Naše vlastní mapování v ČR odhalují, že i u jednoduchých problémů většina dětí není schopna odlišit efektivní řešení od neefektivních.

Nejvíce nás však trápí, že **velká část mladých lidí nevěří tomu, že mohou k řešení problémů životního prostředí vůbec přispět.** Řada z nich problémy životního prostředí vytěsňuje, jiní prožívají úzkosti a obavy z budoucnosti. Naš způsob života musí projít hlubokou proměnou, abychom odvrátili environmentální krizi, jenže ani mladá generace nevěří, že je této proměny schopna. Není ale jejich chybou, že neoplývají nadějí. Jde o důsledek toho, v jakém světě vyrůstají.

Proč to nefunguje

Ukazuje se, že výchova a vzdělávání zatím nepomáhají dětem k tomu, aby porozuměly globálním hrozbám, a získaly přesvědčení, že má smysl je řešit. Environmentální výchova je sice povinně součástí vzdělávání, ale nemá potřebnou prioritu a ani vždy neprobíhá efektivně. Ve školách nemá žádnou povinnou časovou dotaci, často k ní dochází jen nahodile a mnohdy přežívá jen díky nasazení učitelů-nadšenců. V extrémních případech se za ni vydávají činnosti, které přinášejí opačný efekt (např. soutěže v třídění odpadu nebo strašení malých dětí katastrofami).

Školy nejsou modelem udržitelného života, a často ani učitelé a rodiče v tomto ohledu nepředstavují vzory, které by bylo možné následovat. Dětem chybí nejenom hlubší přírodovědný vhled, kritické myšlení a mediální gramotnost, ale také psychická podpora a pocit sounáležitosti s přírodou, které by jim ulehčily hledání řešení. V neposlední řadě se nám všem hluboce nedostává schopnosti představit si pozitivní budoucnost světa. Vzdělávání bohužel tuto schopnost imaginace nerozvíjí.

Paradoxy současné převažující podoby environmentální výchovy ve školách a v ekocentrech:

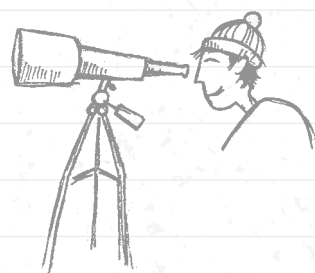
- učitelé chtějí rozvíjet vztah dětí k přírodě, ale nechodí pravidelně ven ve výuce,
- učí přírodní vědy jako fakta k zapamatování, nikoli jako badatelský proces, kterým děti mohou objevovat okolní svět,
- děti nemají možnost účastnit se řešení místních problémů životního prostředí, a pokud ano, pak jen jako vykonavatelé úkolů, nikoli v roli spoluřešitelů,
- školy se environmentálně odpovědným chováním žáků nezabývají vůbec nebo především v oblasti třídění odpadů a nevedou je k náročnějším spotřebitelským a občanským činnostem,
- ekocentra zhusta poskytují školám krátké půldenní programy, které ale nemají velký vliv na změnu postojů a chování žáků,
- dopad probíhajícího environmentálního vzdělávání na žáky není většinou zkoumán ani vyhodnocován.

Jak problém řeší TEREZA

Má-li vzdělávání pomoci dětem lépe porozumět problémům na naší planetě a podílet se na jejich řešení, musíme změnit, co a jak se děti učí. Aby naše činnost měla dopad na co největší počet dětí, zaměřili jsme se na podporu jejich průvodců, tedy učitelů a rodičů.

Většinu úsilí směřujeme na učitele. Oproti rodičům jsou sice méně početnou skupinou, ale zato mají během své praxe vliv na větší počet dětí. Vedle toho ale ovlivňujeme i ty, kteří o vzdělávání rozhodují, a též přenášíme naši zkušenost do mezinárodního kontextu.

Naši činnost jsme si rozdělili do následujících čtyř oblastí:

I. TEREZA pro učitele a školy

Vytváříme nástroje pro smysluplnou environmentální výchovu dětí a podporujeme její efektivní realizaci ve školách v České republice. Rozvíjíme tzv. dlouhodobé vzdělávací programy, u kterých je prokázán dopad na žáky: Ekoškola, GLOBE, Učíme se venku, Les ve škole a Mladí reportéři pro životní prostředí.

Co činí náš přístup jedinečným v ČR:

Přinášení inovací: přebíráme špičkové programy a metody ze zahraničí, adaptujeme je pro naše podmínky a dále je rozvíjíme.

Kontinuální a intenzivní podpora: dlouhodobě podporujeme učitele (nejlépe celé týmy učitelů) napříč ČR; poskytujeme mentoring a další příležitosti k rozvoji.

Měření dopadu: provádíme evaluaci dopadů naší činnosti na žáky, případně učitele.

Rozvoj spolupráce: vytváříme sítě lektorů, mentorů a konzultantů, kteří učitele vzdělávají a podporují, což umožňuje šířit dobrou praxi a zavést přístup kolegiální spolupráce ve školách.

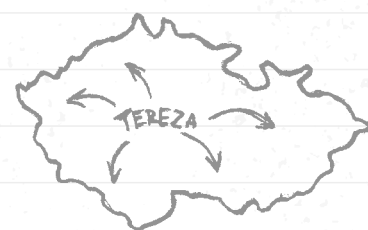
Zaměřujeme se i na zlepšování podmínek na straně učitelů a školy, které mají přímý vliv na účinnost realizace environmentální výchovy. K její efektivitě například přispívá, když učitelé učí venku, zvládají postupy badatelské a projektové výuky, poskytují žákům vhodnou zpětnou vazbu, společně výuku plánují a reflektují apod. Proto učitelům cíleně pomáháme i v rozvoji těchto jejich profesních dovedností.

II. TEREZA pro rodiče

Základní nástroje pro podporu vztahu dětí k přírodě nabízíme také rodičům. Inspirujeme je, aby smysluplně a radostně trávili více času se svými dětmi venku. Poskytujeme jim hry a aktivity pro děti na platformě Jděte ven. Část rodičů dále využívá vzdělávací materiály z webu Učíme se venku, jakkoli jsou primárně určeny učitelům. Rodiče se také aktivně zapojují do programu Ekoškola v mateřských, základních i středních školách a spolu s dětmi zlepšují životní prostředí ve škole a jejím okolí.

III. TEREZA pro vzdělávací systém

V průběhu naší práce se ukázalo, že i sebelepší podpora učitelů a škol může být poměrně bezzubá, pokud nemají vytvořeny vhodné podmínky. Z tohoto důvodu jsme se rozhodli

působit na odbornou veřejnost ve vzdělávání, včetně odpovědných institucí. Naším cílem je, aby environmentální výchova získala větší prioritu ve vzdělávání a aby byla podporována její efektivní verze.

Vydáváme odborné a popularizační publikace, např. *Environmentální výchova, Děti venku v přírodě: ohrožený druh? a Tajemství školy za školou*. Dále vystupujeme na konferencích, setkáváme se s dalšími organizacemi, jsme zapojeni do poradních sborů a pracovních skupin ve vzdělávání nebo spolupracujeme se státními úřady, například při revizi kurikula.

IV. TEREZA pro svět

Naše aktivity přesahovaly hranice České republiky už před 30 lety, v době, kdy to zdaleka nebylo běžné. Vazby se zahraničními partnery jsme vždy považovali za cenný zdroj know-how ve vzdělávání. Podílíme se proto na směřování celosvětových sítí pro environmentální výchovu, především Foundation for Environmental Education (FEE) a programu GLOBE, za kterým stojí americká NASA.

Na mezinárodní úrovni kontinuálně přispíváme ke kultuře sdílení nejlepší dostupné praxe. Stáváme se součástí pracovních týmů, které rozhodují o směřování ve vzdělávání k odpovědnosti za naši planetu. Tyto aktivity nám umožňují rozšiřovat do zahraničí účinné postupy, vzdělávací materiály a zkušenosti, které jsme získali při práci v České republice. Zároveň neustále čerpáme inspiraci z přístupů a novinek z celého světa.

O čem sníme a čeho chceme dosáhnout

Naší vizí je posouvat vzdělávání v Česku tak, aby pomáhalo mladým lidem měnit naši společnost k udržitelné bezuhlíkové budoucnosti.

Podrobně jsme si cíle směrem k hlavním příjemcům našich služeb stanovili následovně:

Děti a mladí lidé:

- mají pozitivní vztah k přírodě a rádi v ní tráví čas
- rozumí tomu, jak funguje příroda a jak funguje věda o přírodě
- vnímají rostoucí ohrožení života na naší planetě jakožto důsledek lidské činnosti
- podílí se na ochraně přírody a přispívají k ekologicky šetrnému chodu školy a domácnosti
- ovlivňují ostatní: iniciují změny vedoucí k odpovědnému způsobu života lidí na Zemi

Učitelé:

- učí se s dětmi venku: v přírodě kolem školy, ale také v městské divočině
- objevují svět spolu s dětmi: bádáním a projekty, které jsou hodnotné pro děti i jejich okolí
- umožní dětem zkoumat problémy životního prostředí a podílejí se s nimi na hledání řešení
- proměňují školu, aby se stala modelem odpovědného vztahu k přírodě
- reflektují a sdílí svoji praxi, spolupracují s kolegy ve škole i v rámci vzdělávacího systému

Rodiče:

- jsou s dětmi více venku: užívají si to a vědí, co zde s nimi mohou dělat
- podporují učitele, aby vedli děti k odpovědnosti za životní prostředí a aby více učili venku, aktivně a prožitkem

Úředníci a další organizace ve vzdělávání:

- vnímají výchovu k environmentální odpovědnosti jako jednu z priorit vzdělávání
- podporují takové vzdělávání ve své vlastní činnosti a přijímají opatření pro jeho rozvoj

Vzdělavatelé v zahraničí:

- šíří ověřené postupy a společně vyvíjí účinné vzdělávání mladých lidí pro udržitelný rozvoj

Náš dopad: kvalita jde ruku v ruce s širokým dosahem

O činnost TEREZY je zájem a zároveň mezi uživateli našich služeb panuje vysoká spokojenost. Jen v roce 2021 jsme podpořili přes 8 800 učitelů, 11 000 rodičů a jejich prostřednictvím 208 000 dětí. S našimi vzdělávacími materiály se pracuje na více než 3 000 školách. Naše úspěšné metodiky už byly přeloženy do 14 jazyků. Podrobné výstupy pro rok 2021 najdete ve třetí části výroční zprávy.

Dopad naší práce ale nelze vyjádřit pouze počtem vykonaných aktivit a zapojených účastníků. Záleží nám totiž na skutečné změně chování (postojů, hodnot, dovedností) na straně mladých lidí a na skutečné změně výuky na straně dospělých. Neustále proto zvažujeme, jak naše programy a služby poskytovat co největšímu množství uživatelů, a zároveň účastníky podporovat natolik, aby došlo ke kýžené změně. Ačkoli podporujeme především průvodce dětí, učitele a rodiče, při vyhodnocování našeho dopadu nás zajímá, jaký je skutečný vliv našich aktivit na děti a mladé lidi.

Na základě evaluací máme důkazy, že děti zapojené do našich programů:

- se chovají k životnímu prostředí šetrněji, raději chodí do přírody a narůstá u nich sounáležitost s místem, kde žijí,
- posilují svůj vztah k přírodním vědám, rozvíjí své badatelské dovednosti a lépe rozumí principům vědy i dílčím přírodovědným konceptům,
- oceňují zejména to, že díky programům mohou dělat něco prospěšného pro své okolí, a díky tomu roste jejich přesvědčení, že svým jednáním mohou stav světa pozitivně ovlivnit,
- působí jako názoroví vůdci, kteří doma i s kamarády mluví o problémech životního prostředí,
- vzpomínají (absolventi) na program jako na příležitost podílet se na něčem významném a přesahujícím, která ovlivnila směřování jejich studijní a profesní dráhy.

Pokud jde o učitele, evaluace prokazují, že díky naší podpoře:

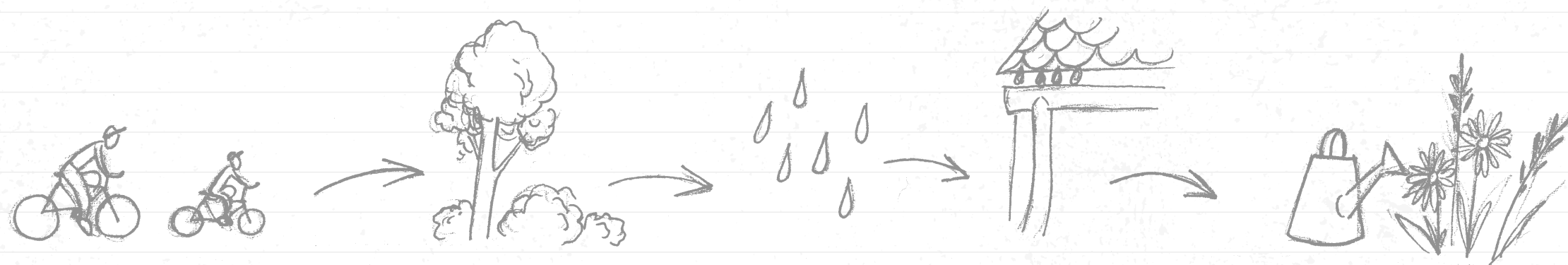
- jsou motivovaní ke změně vlastní praxe, otevírají se novým metodám, ve kterých nacházejí smysl své práce (učení venku, badatelství, projektová výuka apod.),
- roste jejich schopnost rozvíjet přírodovědnou gramotnost dětí,
- mají ze své práce větší radost.

V programech TEREZY děti oceňují, že mohou dělat něco prospěšného pro své okolí.

V posledních letech sledujeme velký nárůst zájmu učitelské i rodičovské veřejnosti o učení venku a badatelsky orientovanou výuku. Vysvětlujeme si to tím, že vedle precizního metodického zpracování a popularizace těchto témat jsme investovali energii také do spolupráce s dalšími aktéry, jež se těmito tématy zabývají, a působili tak ve vzájemné synergii.

Spolu s dalšími organizacemi jsme pomohli prosadit větší důraz na přírodovědnou a environmentální oblast ve strategických dokumentech ČR, včetně Strategie vzdělávací politiky 2030+.

Díky našemu zasíťování jsme přispěli k rozvoji environmentální výchovy i v mezinárodním kontextu. Naše vzdělávací materiály s tematikou badatelsky orientované výuky, udržitelné spotřeby nebo zážitkového poznávání přírody byly adaptovány a využívají se na řadě míst v zahraničí. Vítězství v tendru na provozování GLOBE Program Europe and Eurasia Office nám také dovolilo rozšířit komunikaci, spolupráci a výměnu zkušeností mezi vzdělavateli (učiteli, vzdělávacími centry, univerzitami a ministerstvy) z více než 40 zemí.

Má to cenu?

Jak zjišťujeme náš vliv

Každodenní kontakt s cílovými skupinami nám dovoluje reagovat na jejich spokojenost a potřeby, tj. na zpětnou vazbu, kterou od nich neustále získáváme. Skutečný dopad našich programů na učení účastníků (rozvoj jejich pro-environmentálních znalostí, dovedností, postojů a chování) však vyhodnocujeme pomocí evaluačních šetření a výzkumů prováděných nezávislými odborníky. Těch jsme iniciovali už více než tři desítky. Jejich smyslem je odhalit silné a slabé stránky naší činnosti. Evaluace nám vždy přináší podněty k dalšímu zlepšení.

Evaluační výzkum využíváme už ve fázi vývoje nových vzdělávacích materiálů. Ty jsou většinou pilotovány se vzorkem zapojených učitelů a jejich tříd. Evaluace cíleně zkoumá dopad nové vzdělávací zkušenosti na děti, například sledováním jejich posunu (rozdíl stavu před a po), nebo srovnáním dětí, které novou zkušeností prošly, s těmi, které se učily obvyklým způsobem. Na základě výsledků evaluace se vznikající materiály dále upravují tak, aby jejich vzdělávací účinnost byla co nejvyšší. Teprve potom dochází k jejich zveřejnění a šíření. Tento postup zdaleka není obvyklý ani u učebnic, podle kterých se děti běžně ve škole učí.

Pro zjišťování dopadu tak kombinujeme standardní metody kvantitativního a kvalitativního výzkumu se zaváděním nových přístupů: dotazníky a úlohy pro děti, srovnání výsledků kontrolní a experimentální skupiny, pre-testy a post-testy, ohniskové skupiny s učiteli a dětmi, hloubkové rozhovory s učiteli, řediteli a rodiči, individuální posun účastníků na hvězdici dopadu apod.

Na evaluacích spolupracujeme s experty, mezi které patří především:

→ **Jan Činčera a Jan Krajhanzl**
z Masarykovy Univerzity v Brně,

→ **Roman Kroufek**
z UJEP v Ústí nad Labem,

→ **Barbora Komberec Novosadová**
z Impact Academy.

Autoři výzkumů publikují hlavní zjištění v českých i mezinárodních odborných časopisech.

Výzkum potvrdil, že program GLOBE vede učitele k tomu, že učí více venku, využívají badatelsky orientovanou výuku a zapojují děti do rozhodování o jejich učení.

Chyba je přítel aneb jak postupujeme, když evaluace nevychází pozitivně:

První evaluace programu GLOBE nám v roce 2010 velkou radost neudělala. Sice potvrdila, že program částečně zvyšuje přírodovědné znalosti dětí, jeho vliv na rozvoj dovedností se ale prokázat nepodařilo. Proto následovaly další kroky:

Přistoupili jsme k zásadní revizi programu. Vyvinuli jsme nové metodiky pro učitele, které přehledně a podrobně představují jednotlivé kroky badatelského cyklu – od stanovení výzkumné otázky, přes navržení metod zkoumání až po interpretaci jeho výsledků.

Metodiky jsme doplnili aktivitami, které učitelé využijí v běžné hodině, a přitom s žáky nacvičí badatelské kroky a dovednosti. Vše jsme doprovodili vlnou školení pro učitele.

Změnili jsme koncept oblíbeného celorepublikového setkání žákovských GLOBE týmů, tzv. GLOBE Games. Nahradili jsme soutěžní hru vědeckou konferencí, kde děti představují vlastní výzkum životního prostředí, na kterém s naší mentorskou podporou celý rok pracují.

Za několik let se dostavily výsledky. Evaluace v roce 2016 prokázala dopad programu GLOBE na výzkumné dovednosti žáků, jejich porozumění badatelskému cyklu a principům vědecké práce. Výzkum v roce 2018 dále potvrdil, že zapojení do GLOBU vede učitele k tomu, že více učí venku, využívají badatelsky orientované učební postupy a zapojují děti do rozhodování o jejich učení. A právě díky tomu také roste zájem dětí o přírodní vědy.

Co jsme dokázali v roce 2021

3.

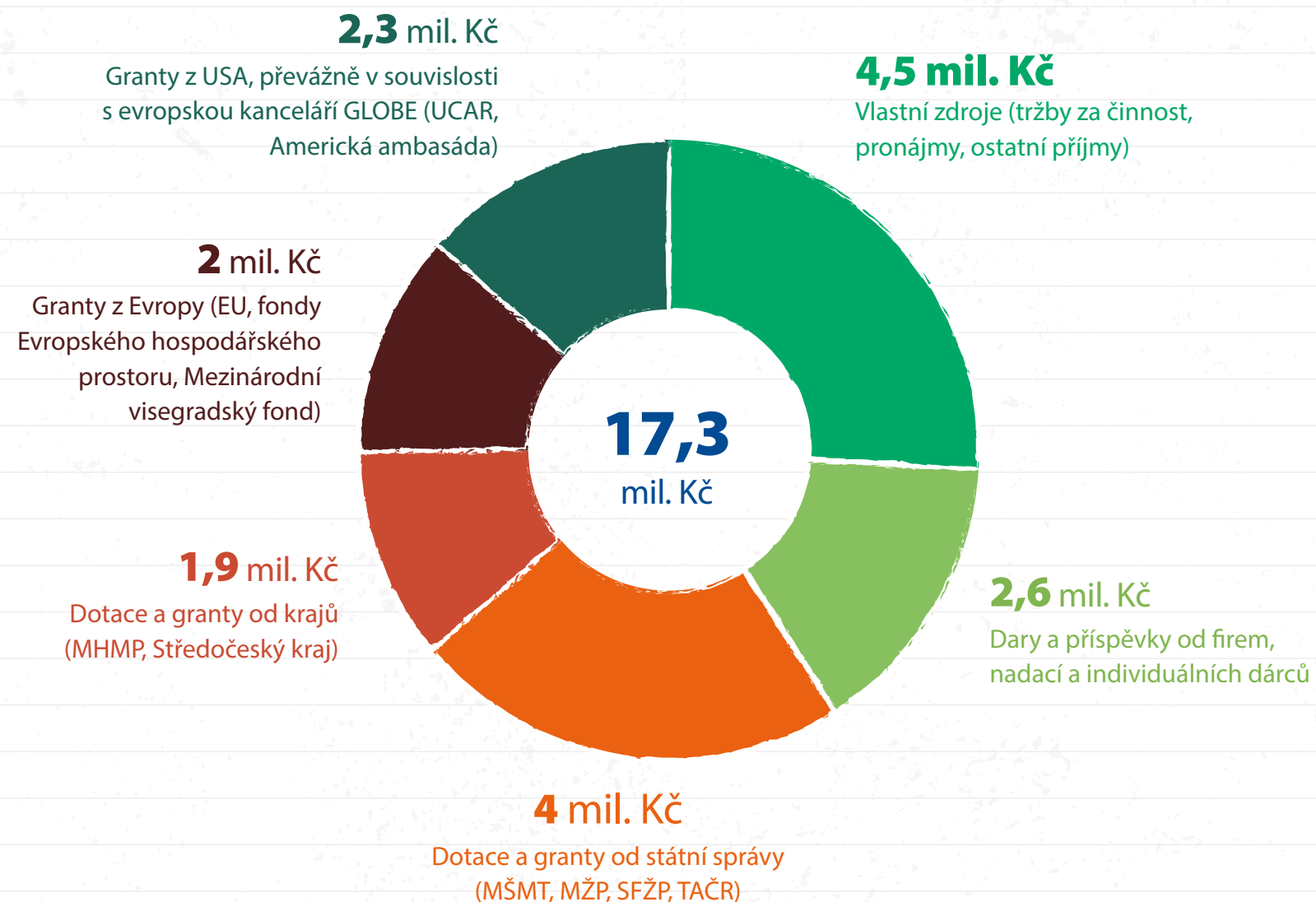

Z čeho jsme čerpali

Základní tým TEREZY v roce 2021 tvořilo **29 zaměstnanců a placených spolupracovníků**, v průměru na 18 plných pracovních úvazků. Širší tým tvoří **102 externistů**, kteří pracovali jako lektoři seminářů, konzultanti a mentoři ve školách, spolutvůrci nových vzdělávacích materiálů nebo autoři příkladů dobré praxe ze škol. Cenný čas dále dobrovolně věnovalo nejenom 8 osob ve správní a dozorčí radě, ale také dalších více než **25 expertů** zapojených do poradních orgánů a pracovních skupin TEREZY, například vědecké rady GLOBE, odborné rady Lesa ve škole apod.

Organizace v roce 2021 hospodařila s celkovou částkou 17,3 mil. Kč. Finančních zdroje zahrnovaly:

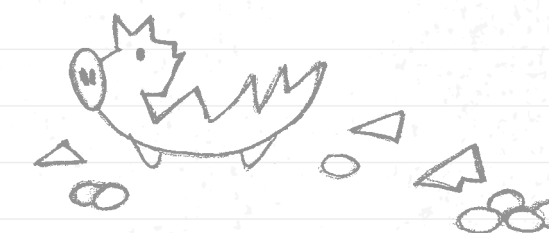

TEREZA sídlí **v domku** v klidné části srdce Prahy, v Haštalské ulici 17, který si pronajímá od Prahy 1. Domek disponuje vedle 6 kanceláří také seminární místností pro 25 osob, 3 malými jednacími místnostmi pro cca 10 osob, vybavenou knihovnou s pedagogickou a přírodovědnou literaturou a skladovými prostory na tiskoviny a pomůcky.

Velkou část roku 2021 pracovali zaměstnanci na home office a byli v online spojení.

K významným nematným zdrojům organizace patří **know-how** v oblastech environmentální výchovy a přírodovědné gramotnosti, aktivizačních forem výuky a podpory učitelů. Nositelem tohoto know-how jsou vedle zaměstnanců již existující programy a metodické postupy, stejně jako stovky vzdělávacích materiálů, které jsme vyvinuli.

Zároveň máme vytvořenou rozsáhlou a funkční implementační strukturu. Vedle zaměstnanců a externistů ji tvoří široká síť partnerů, spolupracujících učitelů, škol a dalších organizací zabývajících environmentální výchovou. Když vytváříme a testujeme novinky, nezačínáme obvykle na zelené louce a máme již prošlapané cesty, jak je rychle dostat k našim cílovým skupinám.

Na čem jsme pracovali v roce 2021

Jak jsme popsali už v kapitole *Jak problém řeší TEREZA*, naši činnost rozdělujeme do čtyř oblastí, které působí ve vzájemné synergii. Pokud chceme měnit vzdělávání, musíme působit nejen na učitele, ale také na rodiče a na odbornou veřejnost. To vše v kontextu aktuálních priorit vzdělávání ve světě.

I. TEREZA pro učitele a školy

Smyslem našich aktivit v této oblasti je systematická podpora jednotlivých učitelů i jejich týmů, aby dokázali vést děti k lásce k přírodě a místu, kde žijí, k hlubšímu porozumění přírody a vědy o přírodě a k aktivní účasti na řešení problémů životního prostředí (obecně lze mluvit o environmentální výchově a přírodovědné gramotnosti). Do této oblasti spadají naše dlouhodobé programy pro školy a na ně navazující projekty:

- Ekoškola
- GLOBE
- Učíme se venku
- Les ve škole
- Mladí reportéři pro životní prostředí

www.ekoskola.cz

V Ekoškolách pomáháme učitelům předat důvěru a zodpovědnost dětem. Dětem dáváme zase sílu být aktivní a samostatní při zlepšování životního prostředí, ve kterém žijí. Žáci s učiteli tvoří tým: Procházejí školu od sklepa po půdu, od tříd po školní zahradu a jídelnu, a hledají, co by se dalo zlepšit v tématech odpadů, energie, vody, jídla, dopravy, biodiverzity či klimatické změny. Plánují a realizují projekty s pozitivním dopadem na životní prostředí. A s čím začnou ve škole, často pokračují ve svých domovech, nebo i v celé obci.

Výstupy v roce 2021:

- 58 950 žáků a 1 965 učitelů zlepšuje prostředí na 393 Ekoškolách v ČR
- 25 seminářů a webinářů pro 333 účastníků
- 78 osobních návštěv ve školách a 110 online konzultací
- 22 mentorů a konzultantů podporuje učitele a žáky
- 158 škol je držitelem mezinárodního titulu Ekoškola
- Ekoškola se stala vítězem Cen SDGs 2021 v kategorii Vzdělání.

www.globe-czech.cz

Školy v programu GLOBE rozvíjí badatelskou činnost dětí a vedou je k zájmu o přírodu a k aktivní péči o životní prostředí nejen v okolí školy. Poskytujeme jim k tomu metodické materiály, odborné pomůcky a další vzdělávání formou seminářů, konzultací a společných setkání.

Výstupy v roce 2021:

- 5 040 žáků a 252 učitelů ze 126 škol se účastní GLOBE
- 270 učitelů jsme proškolili na 30 seminářích a webinářích
- 20 mentorských učitelů poskytovalo podporu jiným učitelům
- 130 žáků prezentovalo své badatelské projekty na online konferencích
- 6 českých škol zkoumalo městský ekosystém v mezinárodním projektu PULCHRA
- 10 absolventů programu přispělo do publikace *Bádání jako životní styl*

Učíme se venku

www.ucimesevenku.cz

Podporujeme učení a hru venku jako předpoklad zdravého rozvoje dětí a efektivní formu jejich vzdělávání. Motivujeme učitele, aby využívali nejbližší okolí školy, které může být laboratoří, ateliérem, tělocvičnou i učebnou matematiky a jazyků. Připravujeme lekce na ven pro výuku všech předmětů. Ukazujeme příklady z praxe učitelů, kteří již venku učí. Bouráme překážky pro učení venku – organizační i legislativní. Vytvořili jsme web, dlouhodobý on-line kurz a skupinu na Facebooku, kde učitelé najdou podporu a sdílejí své zkušenosti. Přednášíme, vedeme dílny, spojujeme organizace a jednotlivce pro podporu učení venku.

Výstupy v roce 2021:

- 9 052 uživatelů webu měsíčně, 21 000 sledujících Fb, 8 300 členů Fb skupiny
- 1 191 účastníků desetitýdenního on-line kurzu
- 2 337 proškolených na seminářích, webinářích a konferencích
- 35 videí a 30 nových aktivit na ven a příkladů dobré praxe
- 20 článků a mediálních výstupů
- 900 prodaných sad metodik pro učení venku

LES VE ŠKOLE

www.lesveskole.cz

Pomáháme učitelům a žákům učit se o přírodě v přírodě. Poskytujeme k tomu konzultace a metodické materiály pro každý ročník základní školy.

Výstupy v roce 2021:

- 16 640 dětí ze 416 zapojených skupin (ZŠ, MŠ, DDM)
- 705 účastníků jsme proškolili na 16 seminářích a webinářích
- 20 osobních konzultací s učiteli
- 1000 dětí zapojených do výsadby 1. Školního lesa do kapsy v ČR
- 125 tříd oceněno certifikátem Lesní třída za jejich učení se v lese

www.mladireporteri.org

Rozvíjíme žákovské kompetence k řešení environmentálních problémů, kritické myšlení i mediální gramotnost. Studenti ve věku 11–25 let v roli reportérů hledají řešení aktuálních problémů životního prostředí v místě, kde žijí. Podrobně mapují stav problému a posléze informují veřejnost a navrhují vhodné řešení. Připravují reportáž v novinářské formě článku, videa nebo fotografie. Své výstupy mohou zaslat do národního kola soutěže, jehož vítězové postupují na úroveň mezinárodní.

Výstupy v roce 2021:

- 1 žákovská reportáž ve finále mezinárodní soutěže YRE ze 4 zaslaných příspěvků
- 5 příběhů skrytých ve fotografiích – lekce pro učitele druhého stupně ZŠ a SŠ na rozvoj vizuální gramotnosti s environmentálním přesahem
- 60 účastníků testovalo online kurz Změna je v nás aneb jak učit o klimatické změně
- Zahájily jsme práce na vytvoření Výstavy na rozvoj vizuální gramotnosti ve Světě techniky Ostrava.

II. TEREZA pro rodiče

Naším cílem je, aby rodiče trávili více času s dětmi v přírodě, což je jeden z klíčových předpokladů pozitivního vztahu k přírodě a místu, kde žijí. Zapojujeme rodiče i do školních aktivit a skrze děti ovlivňujeme postoje rodičů jak k životnímu prostředí, tak k podobě vzdělávání.

Do této oblasti z naší činnosti zařazujeme:

- Jděte ven
- Ekoškola pro rodiče

JDeTeven!cz

www.jdeteven.cz

Příroda je to nejlepší hřiště na světě. „Oflajn“ v přírodě je fajn. Inspirujeme rodiny, aby trávily s dětmi více času venku. Probouzíme v rodinách chuť chodit ven pravidelně, a to pomocí inspirace na webu, tipů na aktivity, výzev, publikací a online kurzů.

Výstupy v roce 2021:

- 4 336 uživatelů webu měsíčně, 5 000 odběratelů newsletteru
- 7 000 sledujících na Fb a 2 800 Fb skupiny
- Přes 300 účastníků měsíčního online kurzu Spolu ven
- Spolupracovali jsme na Letní hře ČT Děčko

Ekoškola pro rodiče

www.ekoskola.cz

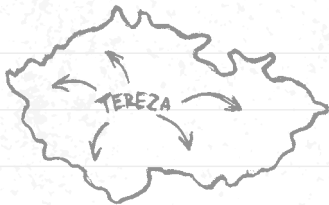
Program Ekoškola jsme již popsali výše v oblasti TEREZA pro učitele a školy. Podstatnou složkou programu je také zapojení rodičů – v průběhu celého školního roku jsou přizváni k aktivitám dětí a školy. Rodiče, především v mateřských školách, se dokonce stávají členy školního Ekotýmu, který aktivity ve škole rozhýbává a koordinuje.

Uskutečnili jsme třetí ročník Kampaně obyčejného hrdinství. Žáci v Ekoškolách motivovali co nejvíce lidí ze své komunity k zapojení do jedné až sedmi výzev podporujících udržitelnější způsob života. Účastníci například omezili svoji produkci odpadu, spotřebu vody, jízdy autem nebo jedení masa.

Výstupy v roce 2021:

- 3 930 rodičů zapojených do ekologických činností dětí v průběhu roku.
- Kampaň obyčejného hrdinství – přes 16 500 účastníků označilo 2 862 poštovních schránek jako bezletákových a tím zamezilo šíření 43 tun letáků ročně, ušetřilo 34 000 litrů pité vody, vyrobilo a rozdalo 2 392 opakovaně využitelných tašek a předešlo vypuštění 134 tun CO₂...

III. TEREZA pro vzdělávací systém

Působíme na odbornou veřejnost, aby rozuměla zásadní roli vzdělávání v rozvoji odpovědnosti za naše životní prostředí. Naším cílem je měnit systém tak, aby poskytl vhodné podmínky pro takové vzdělávání.

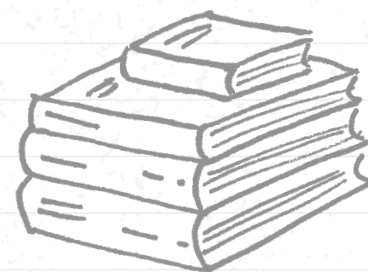
Klíčem k úspěchu je spolupráce s dalšími subjekty ve vzdělávání, jako jsou například Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) nebo Rada vlády pro udržitelný rozvoj (RVUR). TEREZA je aktivním členem platformy Stálá konference ve vzdělávání (SKAV) či Úspěch pro každého žáka a Síť středisek ekologické výchovy Pavučina, která v ČR sdružuje 45 organizací ekologické výchovy. Působíme také jako konzultanti v projektu Nadačního fondu Eduzměna.

Na žádost Ministerstva životního prostředí koordinovala TEREZA po dobu 16 měsíců činnost Pracovní skupiny pro klimatické vzdělávání Rady vlády pro udržitelný rozvoj ČR. V červnu 2021 pod vedením ředitele TEREZY skupina zveřejnila publikaci [Klima se mění – a co my? Proč a jak se učit o změně klimatu](#). Hlavní výstupy jsme opakovaně prezentovali zástupcům Ministerstva školství (MŠMT) a na konferencích pro odbornou veřejnost.

Na sklonku roku 2021 TEREZA iniciovala a koordinovala vznik a formulaci doporučení vybízejících MŠMT k tomu, aby ze vzdělávání pro udržitelnou budoucnost učinilo jednu z priorit při revizích RVP. Výsledný dokument schválil Výbor pro vzdělávání k udržitelnému rozvoji Rady vlády pro udržitelný rozvoj ČR na svém zasedání v lednu 2022.

Výstupy v roce 2021:

- vedení pracovní skupiny a vytvoření publikace [Klima se mění – a co my? Proč a jak se učit o změně klimatu](#) (RVUR ČR)
- vedení pracovní skupiny a vytvoření publikace [Doporučení pro tvorbu a realizaci účinných programů environmentální výchovy](#) (SSEV Pavučina)
- účast v 9 poradních a pracovních skupinách (Výbor pro vzdělávání Rady vlády pro udržitelný rozvoj, Úspěch pro každého žáka apod.)
- tvorba doporučení pro posílení vzdělávání pro udržitelnou budoucnost při revizích RVP
- spoluúčast na tvorbě nového webu www.ucimoklimatu.cz na podporu učitelů v síti organizací zasazujících se o rozvoj klimatického vzdělávání v ČR
- ředitel TEREZY dále působil jako předseda SSEV Pavučina

IV. TEREZA pro svět

Smyslem této oblasti je přispívat k efektivnímu environmentálnímu vzdělávání v mezinárodním měřítku. Mnohé zkušenosti, vzdělávací materiály a postupy TEREZY mají povahu nejlepší dostupné praxe a skvěle slouží i v dalších zemích. Zároveň nám vzdělavatelé v těchto zemích mohou nabídnout řadu jiných výstupů, kterými stojí za to se inspirovat u nás.

Hlavní naší aktivitou v této oblasti je:

GLOBE Program Europe and Eurasia Regional Office (Evropská kancelář programu GLOBE)

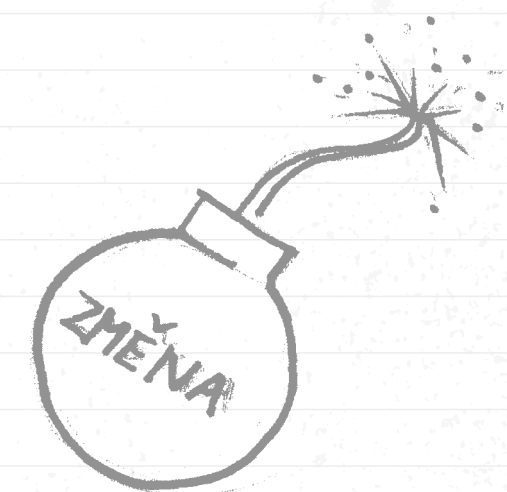
www.globe.gov/web/europe-and-eurasia

Již devátým rokem koordinujeme a rozvíjíme program GLOBE v zemích Evropy a Eurasie. Naše kancelář se stala zdrojem inovací a příkladů dobré praxe pro ostatní světové regiony – například v organizaci tematických kampaní (pozorování stromů, sledování kvality vody) a podpory spolupráce škol.

Připravili jsme výroční Evropskou konferenci GLOBE v online formátu, a tím umožnili účast více účastníkům z řad učitelů, studentů, vědců i partnerů.

Výstupy v roce 2021:

- podporujeme činnost 4 825 učitelů a více než 96 000 studentů ze 45 zemí
- organizace výroční online konference pro region Evropy: 240 účastníků z 29 zemí
- téměř 2 100 000 dat nahráli učitelé a studenti z Evropy do databáze NASA
- kampaň pozorování jarní a podzimní proměny stromů: 6 měsíců, 265 škol z 22 zemí
- 63 webinářů, online školení a konzultací pro zahraniční partnery a učitele

Meziroční srovnání aktivit

Celkový počet výstupů TEREZY v roce 2021 dáváme do srovnání s rokem 2020 a 2019.

Z porovnání je patrné, že celkový počet klientů TEREZY – škol učitelů, rodičů a dětí – průběžně meziročně narůstá o 10–20 %. Po skoku v online sledovanosti webů, facebooků a diskusních skupin mezi lety 2019 a 2020, docházelo i v roce 2021 k dalšímu, již mírnějšímu nárůstu. Nižší počet seminářů, konferencí a konzultací naživo v roce 2021 vypovídá o dalším „covidovém“ roku v řadě, kdy se podobné akce po dlouhou dobu nemohly konat. Kolísání počtu dalších jednotlivých výstupů pravděpodobně nesvědčí o žádném specifickém trendu, ale spíše o aktuálním zaměření aktivit v daném roce (například pokles počtu vytvořených publikací nebo výrazný nárůst počtu webinářů a jejich účastníků) případně o některých změnách ve způsobu poskytování služeb (například pokles počtu účastníků dlouhodobých kurzů je nejspíše zapříčiněn jejich zpoplatněním).

* Přesné počty zapojených účastníků není možné evidovat. V odhadu vycházíme především z průměrného počtu zapojených účastníků na jednu školu (jednoho učitele, rodiče), případně z počtu přihlášených k odběru newsletteru (Jděte ven) a počtu registrovaných do diskusní skupiny (Učíme se venku).

** Uvádíme průměrný měsíční počet uživatelů (unikátních návštěvníků) podle Google Analytics v součtu za všechny weby TEREZY, protože roční počet uživatelů podle stejného nástroje je zatížen velkou nepřesností.

Hlavní výstupy a jejich počty v jednotlivých letech	2019	2020	2021
školy zapojené do programů	1 046	1 176	1 360
zapojení učitelé (kvalifikovaný odhad*)	5 978	7 546	8 831
zapojené děti (kvalifikovaný odhad*)	146 440	179 100	208 265
zapojení rodiče (kvalifikovaný odhad*)	8 690	10 480	11 420

TEREZA „naživo“

odškolené semináře / jejich účastníci	91 / 2 139	22 / 487	34 / 647
vystoupení na konferencích v ČR / jejich účastníci	19 / 1 630	4 / 595	7 / 640
osobní konzultace (návštěvy) ve školách	364	214	119
certifikované školy (mezinárodní titul Ekoškola)	176	203	158
aktivní lektoři, mentoři, konzultanti učitelů	158	71	74
účast v pracovních a poradních skupinách ve vzdělávání	6	9	9
vytvořené publikace (vzdělávací materiály apod.)	9	14	6

TEREZA „online“

weby / uživatelů webů měsíčně**	10 / 13 886	10 / 22 254	10 / 25 278
sledující facebookové stránky TEREZY a jejich programů	21 533	30 148	33 428
odběratelé newsletterů	12 251	16 771	18 245
členové diskusních skupin	5 835	9 100	12 018
účastníci online kurzů	628	3 030	1 407
odškolené webináře / jejich účastníci	?	40 / 1 208	90 / 3212
uspořádané online konference / jejich účastníci	0	4 / 1078	4 / 995
online osobní konzultace	31	220	127
vytvořená videa	27	61	42
články a vystoupení v médiích	53	50	48

Čeho jsme dosáhli

Za největší úspěchy v roce 2021 považujeme následující:

Přes 200 000 dětí má bezprostřední prospěch z programů TEREZY. To vše díky dalšímu nárůstu učitelů a škol využívajících naše služby. Jde o nejširší dopad naší činnosti v naší historii.

Vznikl první školní les do kapsy v ČR.

Sázení 1 000 stromů se účastnilo 1 000 žáků ZŠ Werichova v Praze a zdokumentovala ho i Česká televize. Nová divočina zvýší biodiverzitu v okolí, podpoří ochranu klimatu a poskytne žákům a učitelům vítané místo pro přírodovědné zkoumání i příjemnější odpočinek. Metodiku školních lesů do kapsy přinesla TEREZA ze zahraničí a nabízí ji českým školám.

Stále více učitelů učí venku. V době připoutání výuky k obrazovkám si více uvědomují nedostatek kontaktu dětí s přírodou a reálným světem v současné škole. Například 21 000 lidí už sleduje FB stránku iniciativy Učíme se venku, více než 8 000 osob vstoupilo do uzavřené diskusní skupiny a přes 3 000 učitelů se zúčastnilo našich kurzů a seminářů na toto téma.

Mezinárodní kampaň na pozorování stromů se rozšířila do 22 zemí. Pokračovali jsme ve spolupráci s týmem vědců z NASA, kteří se věnují sledování stromů za pomoci satelitních snímků.

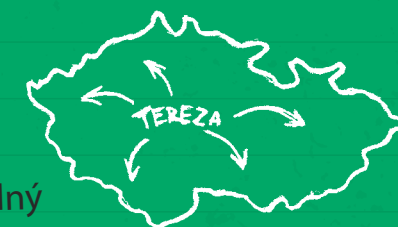
Arménie, Severní Makedonie a Portugalsko: první jmenovaná země se za naší asistence nově připojila k programu GLOBE, ve druhých dvou jsme podpořili celkový restart programu.

Tereza pro vzdělávací systém
Tereza pro školy a učitele

Tereza pro svět

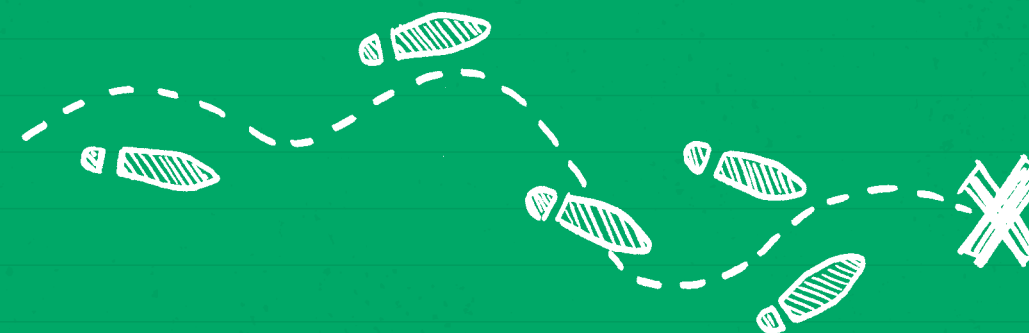
Česká odborná veřejnost si více uvědomuje význam environmentální výchovy. Svědčí o tom **vítězství TEREZY** a jejího programu Ekoškola v kategorii Vzdělání Cen SDGs 2021. V konkurenci mnoha kvalitních projektů jde nejen o ocenění TEREZY jako organizace, ale celé oblasti vzdělávání, kterou reprezentuje.

Publikace *Klima se mění – a co my? nastoluje diskusi o významu a podobě vzdělávání o změně klimatu v ČR.* 3 000 kusů knížky nestačilo uspokojit poptávku a došlo proto k dalšímu dotisku. Dílo vytvořila Pracovní skupina pro klimatické vzdělávání Rady vlády pro udržitelný rozvoj ČR. TEREZA na zakázku MŽP tyto práce koordinovala, ředitel TEREZY se stal hlavním autorem a editorem publikace.

Tereza pro rodiče

Kampaň obyčejného hrdinství oslovila přes 16 500 lidí. Po dobu jednoho týdne přijímali dobrovolné závazky, měnili své návyky a uskutečňovali činnosti na ochranu přírody a klimatu. Kampaň vyhláší program Ekoškola a díky nasazení žáků a učitelů se jí účastní také jejich rodiče a široká veřejnost.

Co jsme se naučili a co plánujeme

Rok 2021 byl pro nás plný dalšího učení. Také jsme přehodnotili i mnohé plány do budoucna. V následujících bodech proto shrnujeme, co jsme si z roku 2021 odnesli, a zároveň jaké záměry pro rozvoj naší činnosti chystáme do následujících let:

- Zpracovali jsme nový strategický plán rozvoje činnosti TEREZY do roku 2025. Tři oblasti, kterým se bude TEREZA v podpoře vzdělávání dále věnovat, představují učení a hru venku, badatelství a vědu o přírodě, aktivní občanství a změnu klimatu.
- Výzkum provedený mezi žáky v Ekoškole nám přinesl cenná data o postojích a potřebách dospívajících vzhledem ke změně klimatu. Hlavní zjištění: děti dnes chtějí chránit přírodu a klima, ale neví jak. V reakci na to začínáme pracovat na nové publikaci, která shrne existující řešení klimatické krize a cesty, co pro to může udělat každý.
- Spoluvytvořili jsme síť organizací zabývajících se klimatickým vzděláváním v ČR. Vznikla první verze webu na podporu učitelů ucimoklimatu.cz. Plánujeme další rozvoj této iniciativy.
- Testujeme zážitkové, rolové nebo únikové hry s tematikou změny klimatu. Cílem je dostat toto náročné téma atraktivní a přenositelnou formou do základních škol.
- První klimatická konference určená přímo dětem od 12 let se setkala s velkými ohlasy žáků i učitelů. Další ročníky konference zaměříme na způsoby řešení klimatické krize a společenskou zodpovědnost jednotlivců i komunit.
- Dlouhodobé online kurzy o učení venku a badatelství se ukázaly jako velmi efektivní podpora pro učitele i rodiče. Využití online nástrojů budeme posilovat nehledě na ústup pandemie.
- Úspěch projektu Učíme se venku v ČR nás vedl k rozhodnutí vytvořit jeho obdobu v angličtině pod názvem *Lessons in grass*. Chceme se podělit se o naše know-how i s učiteli a rodiči v dalších zemích v podobě samofinancovatelných produktů.
- Rozšiřování Školních lesů do kapsy podpoříme příručkou, jak si je zařídit a vysadit, a metodikou a kurzem, jak je využít pro výuku. V letech 2022–2024 pomůžeme i vlastníma rukama vysadit dalších šest takových lesíků.
- Spřádáme plány, jak vytvářet moderní učebnice přírodovědy, které budou v souladu s revidovaným RVP, budou metodicky pestré (venkovní, badatelské, místně zakotvené...) a povedou děti k porozumění síti vztahů všeho živého a k úctě a úžasu při setkání s přírodou.
- Pracujeme na tvorbě výstavy na rozvoj vizuální gramotnosti pro děti ve věku 6–12 let s přesahem i ke starším návštěvníkům. Na výstavě se naučí číst fotografie, odhalovat jejich příběhy, sdělení a záměr, vnímat kontext a své emoční reakce a předcházet manipulaci.

Kdo je TEREZA

4.

Základní informace

Jméno organizace:

TEREZA, vzdělávací centrum, z.ú.

Sídlo organizace:

Haštalská 17, 110 00 Praha 1

Založení organizace:

21. 3. 1996

(Od roku 1979 fungovala předchůdkyně TEREZY jako 9. ZO ČSOP – základní organizace Českého svazu ochránců přírody)

Právní forma:

ústav

Kontakt:

e-mail: tereza@terezanet.cz

telefon: +420 603 852 887

web: www.terezanet.cz

Zakladací listina:

[Zakladaci listina.pdf](#)

Registrace:

Organizace je zapsána v rejstříku ústavů

u Městského soudu v Praze

Spisová značka U 212, zápis dne 1. 1. 2014

Kdo nás vede a kontroluje

Zakladatelé:

Dana Votápková

Filip Hotový

Jan Syka

Jana Ledvinová

Petr Daniš

Statutární orgán:

Petr Daniš – ředitel

Kontrolu účetnictví provádí nezávislá auditorská společnost.

Celková částka vyplacená členům jednotlivých orgánů ústavu za rok 2021: ředitel 604 tis. Kč.

Odměnu za výkon funkce ředitele stanovuje správní rada.

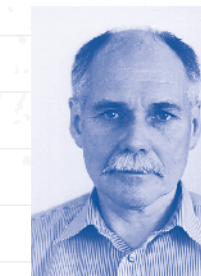
Zakladatelé a členové správní a dozorčí rady nemají za výkon funkce žádnou odměnu.

Dozorčí rada:

Bedřich Moldan – předseda dozorčí rady

Jana Brabencová

Milan Štoviček

Správní rada:

Filip Hotový – předseda správní rady do května 2021

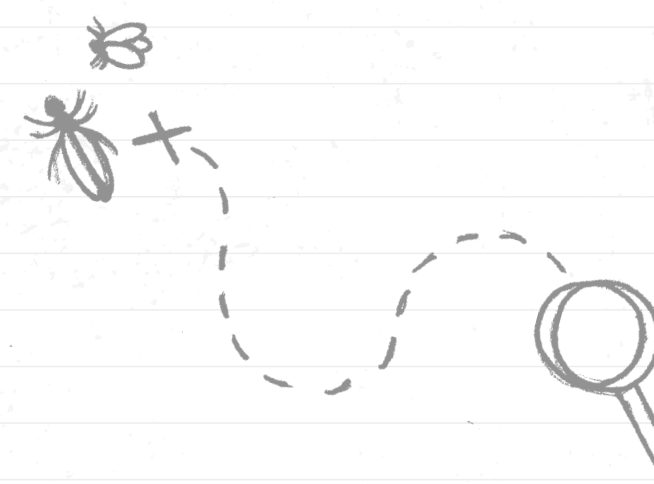
Jan Chvátal – předseda správní rady od června 2021

Andrea Tláskalová

Jan Kovařík

Jan Syka

Květa Trčková

Kdo u nás pracuje

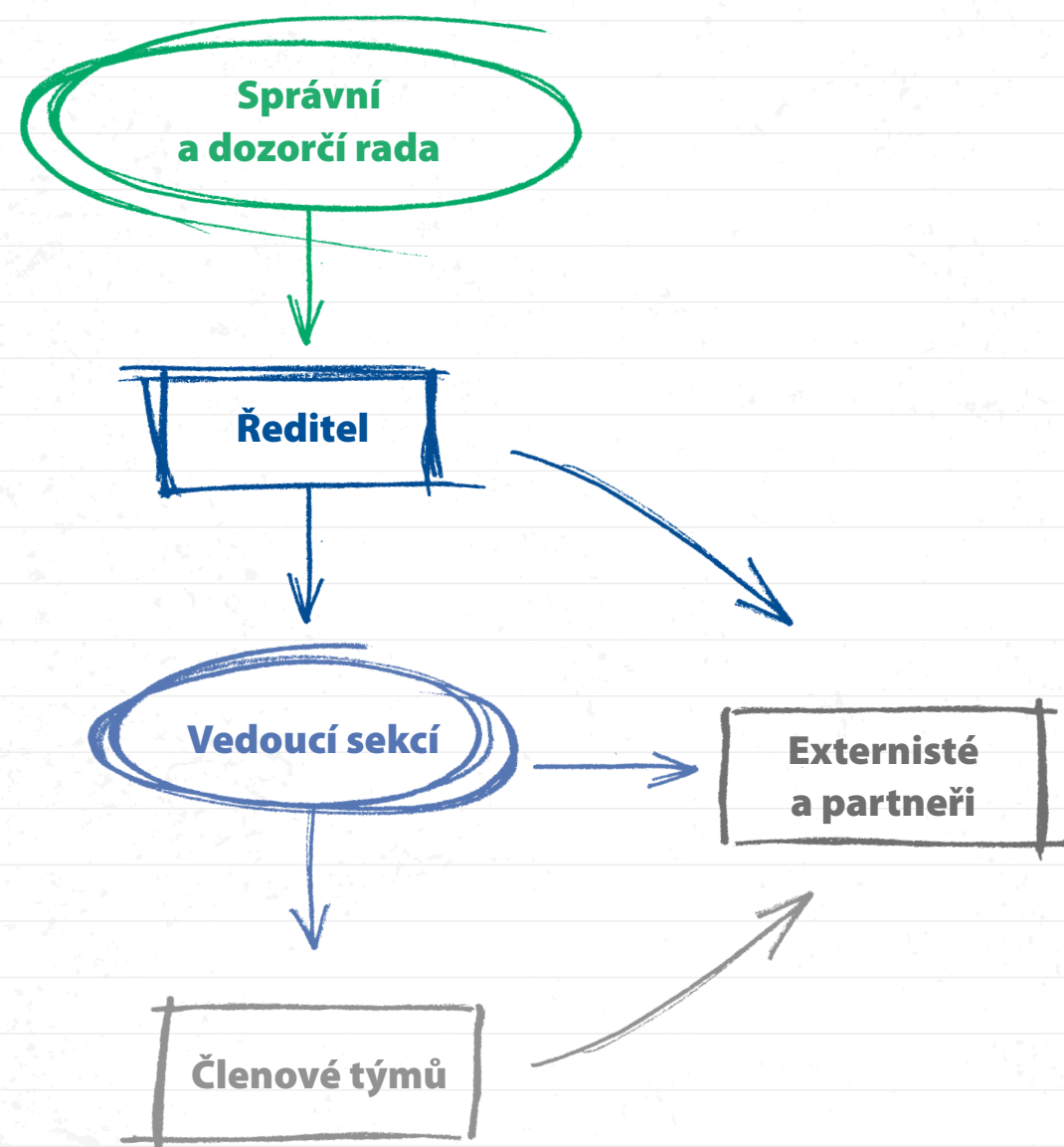

Učíme se venku

JDeteven!cz

Mistři kolegiální podpory
v oblasti přírodovědné gramotnosti

Organizační struktura TEREZY

Tým TEREZY

Ředitel

Petr Daniš

Finance

Viki Vlachová
— Kristýna Járová

Fundraising

Vendula Bršťáková

Provoz a pronájmy

Blanka Lišková

Ekoškola

Jan Smrčka
— Marie Servítová
— Radka Tyslová
— Simona Neprašová

Mladí reportéři pro životní prostředí

Zuzana Jakobová
— Jitka Krbcová

GLOBE

Jan Blažek
— Hana Svobodová (do května 2021)
— Kristýna Kaiser (do července 2021)
— Vendula Jansová
— Lenka Vlčková (od května 2021)
— Csilla Barkász (od srpna 2021)
— Radka Vašíčková (od září 2021)

Evropská kancelář GLOBE

Dana Votápková
— Barbora Semeráková
— Lenka Kleger

Les ve škole

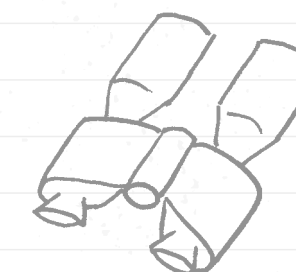
Jan Froněk
— Jitka Nedbalová
— Jitka Krbcová
— Petra Vaňková (do srpna 2021)
— Eva Šrailová (od října 2021)

Učíme se venku

Justina Danišová
— Šárka Doležalová Křepelková
— Anna Fischerová (od října 2021)
— Adéla Hronová Hamplová (od října 2021)

Mentoring a kolegiální podpora

Barbora Hrdličková

S kým spolupracujeme

Jsme hrdými členy:

Naše programy mezinárodně zaštiťují:

Speciální poděkování:

Česká televize – spolupráce na letní hře pro děti ČT Děčko

Česká zemědělská univerzita (Katedra ekologie lesa) – odborná pomoc při výsadbě Školního lesa do kapsy

Český hydrometeorologický ústav – spolupráce na vzdělávání v oblasti fenologie

Člověk v tísni, o.p.s. – spoluzakladatelé iniciativy a garant webu ucimoklimatu.cz

ESERO Česká republika – spolupráce na vzdělávání v oblasti dálkového průzkumu Země

Chaloupky, o.p.s. – spoluzakladatelé programu Učíme se venku

Inpublic group s.r.o. – mediální partner Kampaně obyčejného hrdinství

Lipka, Brno – spoluzakladatelé programu Učíme se venku

Národní síť MAS ČR – spolupráce na podpoře učitelů v regionech

National and Kapodistrian University of Athens – vedení společného projektu PULCHRA

Praha 1 – zvýhodněný pronájem prostor

University Corporation for Atmospheric Research – centrála mezinárodního programu GLOBE

Základní škola Jana Wericha, Praha 17 – spolupráce na vysazení prvního Školního lesa do kapsy v ČR

Zvláštní poděkování patří přírodě a planetě za poskytování těch nejlepších interaktivních prostor k učení, zkoumání, odpočinku, regeneraci pro děti i dospělé zdarma 24 hodin týdně.

V ČR spolupracujeme:

Ministerstvo životního prostředí

UNITED NATIONS
Informační centrum
OSN v Praze

Jsme spoluzakladatelé:

Reklamní agentura Green Cat s.r.o. – podíl ve společnosti nabízející ekologicky šetrnou reklamu

Další partneři:

TEREZA spolupracuje s velkým množstvím organizací i jednotlivců. Jedná se především o:

- mateřské, základní a střední školy v ČR zapojené do programů TEREZY,
- dárce a partnery z řad firem, nadací a veřejných institucí (dále uvedeni na straně 31),
- další členy střešních organizací FEE, SKAV, SSEV Pavučina a Klimatická koalice,
- národní koordinátory programu GLOBE v regionu Eurasie,
- odborníky a vědce zapojené do poradenství TEREZE a podpory jednotlivých programů a projektů,
- krajské koordinátory programu Ekoškola v ČR,
- partnery programu Učíme se venku.

Jací jsme a na čem nám záleží

Lidé nám říkají, že když přijdou do domku TEREZY, tak vždy odcházejí nabití pozitivní energií. Bude to tím, že cíleně vytváříme organizaci, která je: pozitivní, učící se, podporující, svobodná, tenká, zelená a má se o koho opřít.

Naše hodnoty

Pojmenovávají, jací chceme být jako lidé, jak působit navenek a i jak pracovat v týmu. Společně jsme se na nich dohodli, pravidelně si je připomínáme a mluvíme o jejich naplňování.

2 zásadní hodnoty
pro TEREZU jsou **Životní prostředí**
a **Vzdělávání**. Jsou nadřazené
následujícím 5 hodnotám.

5 hodnot, které jsou při naší práci nejdůležitější:

Iniciativa – jdeme příkladem

Všichni spoluvytváříme svět, ve kterém žijeme. Máme odhodlání rozvíjet sami sebe a inspirovat svou činností ostatní. Podporujeme i druhé v tom, aby dokázali měnit svět okolo sebe k lepšímu.

Poctivost – nejlépe jak umíme

Věříme tomu, co děláme. To, co děláme, se snažíme dělat co nejkvalitněji. Sami či s pomocí druhých reflektujeme, zda se nám to daří. Cítíme odpovědnost za úspěchy i neúspěchy.

Otevřenost – máme hlavy i oči otevřené

Jsme otevřeni novým informacím, jiným názorům i kritice. Víτάme nové myšlenky a zároveň je sami přinášíme. Rádi necháváme ostatní nahlédnout do toho, co se v TEREZE zrovna vaří a jak se hospodaří.

Respekt – pro nás je respekt deníkem

Respektujeme jinakost každého člověka, jeho potřeby, možnosti, názory i postoje. Ctíme svobodu rozhodování jednotlivce. Podporujeme respektující prostředí ve vzdělávání.

Spolupráce – společně dokážeme více než sami

Pracujeme týmově a vzájemně se podporujeme. Nabízíme lidem možnost podílet se na směřování organizace. Věříme ve schopnosti a potenciál druhých. Vytváříme partnerství pro naplnění naší vize.

Bez čeho to nejde

(účetnictví a finance)

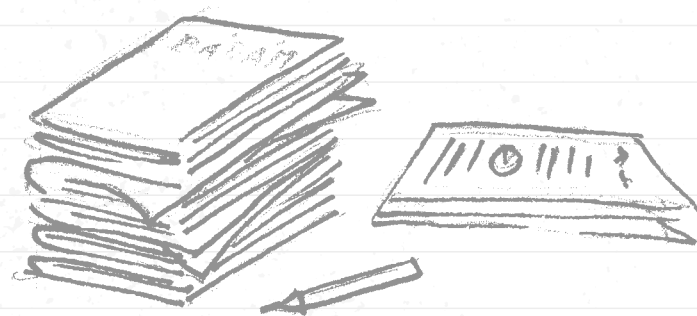
5.

Vedení účetnictví

Účetnictví je vedeno externí účetní firmou tau Praha s.r.o. a je zpracovááno v účetním systému Money S3. Účetní záznamy a závěrka organizace jsou zpracovávány na základě Vyhlášky 504/2002 Sb.¹⁾ a opatření MF. Mzdovou agendu vedla firma Vlasta Priknerová. Účetní závěrka je auditována společností BDO Audit s.r.o.

1) Vyhláška č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví.

Výsledek hospodaření

Hospodaření organizace skončilo ziskem ve výši 221 tis. Kč. Zisk byl převeden do Fondu udržitelnosti organizace, který slouží k pokrytí ztrátových let a předfinancování projektů.

Rozvaha

Rozvaha pro nevýdělečné organizace ke dni 31. 12. 2021*

Částky jsou uvedeny v celých tisících.

AKTIVA	Stav k 1. 1. 2021	Stav k 31. 12. 2021
Dlouhodobý majetek celkem	61	46
Dlouhodobý hmotný majetek	1 125	206
Oprávký k dlouhodobému majetku	-1 064	-160
Krátkodobý majetek	17 831	15 005
Zásoby	227	47
Pohledávky	7 800	1 883
Krátkodobý finanční majetek	9 491	12 735
Jiná aktiva celkem	313	340
AKTIVA CELKEM	17 892	15 051
PASIVA	Stav k 1. 1. 2021	Stav k 31. 12. 2021
Vlastní zdroje	5 030	4 011
Vlastní jmění	452	437
Fondy	4 343	3 353
Výsledek hospodaření	235	221
Cizí zdroje	12 862	11 040
Krátkodobé závazky – Dodavatelé	286	37
Krátkodobé závazky – Zaměstnanci	756	765
Krátkodobé závazky – Pojištění	303	337
Krátkodobé závazky – Daň z příjmů	14	25
Krátkodobé závazky – Ost. přímé daně, DPH, ostatní	139	150
Krátkodobé závazky – Jiné závazky a dohadné účty pasivní	62	98
Jiná pasiva celkem	11 302	9 628
PASIVA CELKEM	17 892	15 051

Příjmy a výdaje

Výkaz zisku a ztráty pro nevýdělečné organizace ke dni 31. 12. 2021*

Částky jsou uvedeny v celých tisících.

NÁKLADY	
Spotřebované nákupy a nakupované služby	5 344
Spotřeba materiálu a energie	588
Opravy a udržování	7
Náklady na cestovné	42
Ostatní služby	4 707
Osobní náklady	11 487
Mzdové náklady	8 797
Zákonné sociální pojištění a náklady	2 690
Daně a poplatky	1
Ostatní náklady	235
Kurzové ztráty	111
Dary	31
Jiné ostatní náklady	93
Odpisy dlouhodobého majetku	15
Daň z příjmů	25
NÁKLADY CELKEM	17 107
VÝNOSY	
Provozní dotace	6 607
Přijaté příspěvky	4 247
Tržby za vlastní výkony a za zboží	6 232
Ostatní výnosy	242
VÝNOSY CELKEM	17 328
Výsledek hospodaření před zdaněním	246
Výsledek hospodaření po zdanění	221

*Tabulky jsou krácené a představené ve zjednodušené formě. Účetní výkazy jsou uloženy v plném rozsahu na www.justice.cz ve sbírce listin.

Dárci a podporovatelé

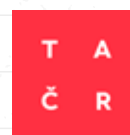
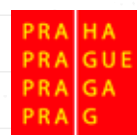
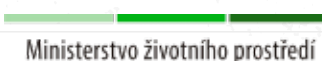
Děkujeme všem našim dárcům a podporovatelům!

Podpora nad 100 000 Kč:

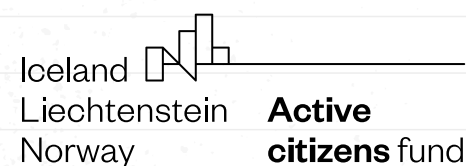
Firmy, nadace, nadační fondy:

Veřejné instituce v ČR:

Zahraníční podporovatelé:

Podpora nad 1 000 Kč:

Alza.cz a.s.
Badová Petra
Bárta Jiří
Beerová Michala
Bílková Eva
Bubeníčková Anita
Bukvová Jana
Černá Anna
Danišová Justina
Davidová Petra
Divišovi
Doležalová Šárka
Doubek Petr
Dvořáčková Veronika
Dvořák Tomáš
E.ON
Farkač Jan
Hušek Miroslav
Chvátal Jan
Jedlička Martin
Kohoutová Alena
Kouba Dominik

Kovařík Jan
Kovaříková Jitka
Krátká Pavla
Lišková Blanka
Malá Jaroslava
Moldan Bedřich
Music Cheb s.r.o. (Běla Jirků)
Nižnanská Barbara
Novák Václav
Pauknerová Eva
Páv Jan
Platil Josef
Poštová Magdaléna
Říha Luděk
Smejkal Radek
Smutný Matyáš
Syka Jan
Tichá Klára
Vlachová Viki
Vysoudilová Eva
Zakopalová Martina

Děkujeme také desítkám dalších dárců, kteří zde z důvodu úspory místa jmenovitě nejsou uvedeni.

Plán dalšího hospodaření

V roce 2022 TEREZA plánuje hospodařit s vyrovnaným rozpočtem v celkové výši kolem 22 milionů korun.

Svoji činnost financujeme z různých typů zdrojů. Ačkoli i v roce 2022 očekáváme, že největší část získáme z veřejných zdrojů ČR, výše dotační podpory stagnuje a zahrne odhadem cca třetinu plánovaného rozpočtu TEREZY. Další významnou část budou zahrnovat zahraniční zdroje z EU, USA a z tzv. Norských fondů.

V roce 2022 budeme dále pracovat na posilování ostatních typů zdrojů. Na straně jedné budeme usilovat o zvýšení firemního fundraisingu a podpory od nadací a nadačních fondů. Na straně druhé se snažíme o další růst příjmů z realizace naší vlastní činnosti a poskytování služeb, a to jakkoli si uvědomujeme, že zpoplatnění či zdražení některých našich služeb může být dvousečné a vést poklesu počtu našich klientů z řad učitelů a rodičů.

Vyjádření auditora

Tel.: +420 241 046 111
www.bdo.cz

BDO Audit s. r. o.
V Parku 2316/12
Praha 4 - Chodov
148 00

Zpráva nezávislého auditora

Zakladatel TEREZA, vzdělávací centrum, z.ú.

Výrok auditora

Provedli jsme audit příložené účetní závěrky ústavu TEREZA, vzdělávací centrum, z.ú., se sídlem Haštalská 756/17, Praha 1, identifikační číslo 64933873, (dále také ústav) sestavené na základě českých účetních předpisů, která se skládá z rozvahy k 31. 12. 2021, výkazu zisku a ztráty za období od 1. 1. 2021 do 31. 12. 2021 a přílohy této účetní závěrky, která obsahuje popis použitých podstatných účetních metod a další vysvětlující informace.

Podle našeho názoru účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasív ústavu TEREZA, vzdělávací centrum, z.ú. k 31. 12. 2021 a nákladů a výnosů a výsledku jejího hospodaření za období od 1. 1. 2021 do 31. 12. 2021, v souladu s českými účetními předpisy.

Naší povinností je informovat statutárního ředitele, správní radu a dozorčí radu mimo jiné o plánovaném rozsahu a načasování auditu a o významných zjištěních, která jsme v jeho průběhu učinili, včetně zjištěných významných nedostatků ve vnitřním kontrolním systému.

V Praze dne 19. 5. 2022

Auditorská společnost:

Statutární auditor:

BDO Audit s. r. o.
BDO Audit s. r. o.
evidenční číslo 018

Ing. Ondřej Šnejdar
evidenční číslo 1987

Zprávu nezávislého auditora v plném rozsahu naleznete na www.justice.cz ve sbírce listin.

Přehled projektů podpořených z veřejných prostředků ČR

Dlouhodobý program Ekoškola 2020–2021

Účel projektu: rozvoj programu Ekoškola v Praze
Výše dotace: 600 000 Kč
Poskytovatel: Hlavní město Praha
Období realizace: září 2020 – srpen 2021

Dlouhodobý program Ekoškola 2021–2022

Účel projektu: rozvoj programu Ekoškola v Praze
Výše dotace: 600 000 Kč
Poskytovatel: Hlavní město Praha
Období realizace: září 2021 – srpen 2022

Dlouhodobý program LES VE ŠKOLE – podpora terénní výuky v Praze

Účel projektu: rozvoj programu Ekoškola v Praze
Výše dotace: 580 000 Kč
Poskytovatel: Hlavní město Praha
Období realizace: září 2020 – srpen 2021

GLOBE 2021 – mezinárodní zájmový program pro děti a mládež se zaměřením na environmentální výchovu

Účel projektu: příspěvek na koordinaci a rozvoj programu GLOBE v ČR
Výše dotace: 650 000 Kč
Poskytovatel: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Období realizace projektu: leden 2021 – prosinec 2021

GLOBE – Bádáme pro udržitelný život

Účel projektu: rozvoj programu GLOBE v Praze
Výše podpory: 600 000 Kč
Poskytovatel: Hlavní město Praha
Období realizace: září 2020 – srpen 2021

GLOBE – Rozvoj badatelsky orientované výuky v Praze

Účel projektu: rozvoj programu GLOBE v Praze
Výše podpory: 600 000 Kč
Poskytovatel: Hlavní město Praha
Období realizace: září 2021 – srpen 2022

LES VE ŠKOLE – Dlouhodobý program pro terénní výuku v Praze

Účel projektu: rozvoj programu Les ve škole v Praze
Výše dotace: 400 000 Kč
Poskytovatel: Hlavní město Praha
Období realizace: září 2021 – srpen 2022

Les ve škole, škola v lese – intenzivní podpora terénní výuky

Účel projektu: příspěvek na koordinaci a rozvoj programu Les ve škole v ČR
Výše dotace: 2 000 000 Kč
Poskytovatel: Státní fond životního prostředí ČR
Období realizace: září 2019 – prosinec 2021

Město jako interaktivní učebna

Účel projektu: podpora učitelů a rodičů v oblasti učení a hry s dětmi venku
Výše podpory: 300 000 Kč
Poskytovatel: Hlavní město Praha
Období realizace: září 2021 – srpen 2022

Mezinárodní dlouhodobé programy EVVO pro školy ve Středočeském kraji ve školním roce 2021/2022

Účel projektu: rozvoj programů Ekoškola, GLOBE, Les ve škole a Učíme se venku ve Středočeském kraji
Výše podpory: 500 000 Kč
Poskytovatel: Středočeský kraj
Období realizace: srpen 2021 – červenec 2022

Mladí reportéři pro životní prostředí – online kurz Změna je v nás

Účel projektu: tvorba a ověření online kurzu pro učitele na komunikaci změny klimatu
Výše grantu: 250 000 Kč
Poskytovatel: Ministerstvo životního prostředí
Období realizace: leden 2021 – prosinec 2021

Nadaní žáci bádají, informují a pomáhají zlepšovat životní prostředí

Účel projektu: prohloubení zájmu nadaných žáků o přírodu a přírodovědné obory
Výše dotace: 339 300 Kč
Poskytovatel: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Období realizace projektu: leden 2021 – prosinec 2021

Od badatelské výuky k environmentálnímu občanství

Účel projektu: příspěvek na koordinaci a rozvoj programu GLOBE v ČR
Výše dotace: 2 000 000 Kč
Poskytovatel: Státní fond životního prostředí ČR
Období realizace: září 2019 – prosinec 2021

Odpovědná spotřeba – podklady pro vzdělávání k udržitelnému životnímu stylu

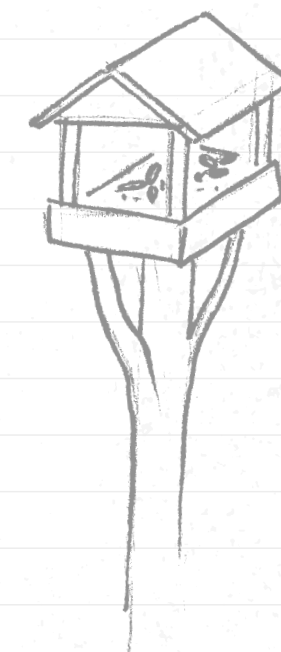
Účel projektu: tvorba a pilotáž metodik pro vzdělávání k udržitelné spotřebě
Hlavní nositel projektu: Univerzita Karlova
Výše podpory: 1 312 119 Kč (podíl TEREZY v projektu)
Poskytovatel: Technologická agentura České republiky
Období realizace: únor 2018 – leden 2021

S Ekoškolou k udržitelné budoucnosti

Účel projektu: příspěvek na koordinaci a rozvoj programu Ekoškola v ČR
Výše dotace: 2 000 000 Kč
Poskytovatel: Státní fond životního prostředí ČR
Období realizace: září 2019 – prosinec 2021

Ve škole i po škole venku

Účel projektu: podpora učitelů a rodičů v oblasti učení a hry s dětmi venku
Výše podpory: 260 000 Kč
Poskytovatel: Hlavní město Praha
Období realizace: září 2020 – srpen 2021

Výročku netiskneme → šetříme přírodu

Vydala TEREZA, vzdělávací centrum, z.ú., 2022

Grafická úprava Formall

Ilustrace Nikola Smrčková

Fotografie na titulní straně a na straně 14: ZŠ Jana Wericha.

www.terezanet.cz